

حامل های انرژی است متأسفانه ضعف نظام آماری ما در این بخش ها نیز در اجرای مرحله هدفمندی مشهود بود چرا که پس از اجرای مرحله اول و ایجاد مشکلاتی برای تعدادی از فعالیت ها تازه دولت دهم در بخش صنایع به فکر دسته بندی صنایع بر اساس میزان وابستگی به حامل های انرژی و شدت مصرف انرژی افتاد.

در هر صورت بر اساس اظهار نظر های صاحبان صنایع و شرکت های تولیدی سهم بخش تولید از درآمدهای هدفمندی یارانه ها در مرحله اول هدفمندی داده نشد، که این موضوع منجر به رکود و کاهش میل به سرمایه گذاری در این بخش ها گردید.

در مرحله دوم با توجه به رکود تورمی چه تمهیداتی را برای بخش تولید باید فراهم کرد؟

مروری بر عملکرد دولت قبل در مرحله اول هدفمندی نشان می دهد که در چند ماه ابتدایی اجرای قانون دولت دهم با سرکوب قیمتی، واحدهای تولیدی را مجبور کرد تا چند ماه قیمت ها را بر خلاف افزایش قیمت حامل های انرژی که نوعی نهاده برای تولید محسوب می شود، افزایش ندهد اما پس از آن نوعی جهش و در برخی موارد بی نظمی در جهش تصاعدی قیمت ها حاصل شد که در برخی موارد کاهش وزن محصول و افزایش قیمت به صورت توأمان حادث شد.

در هر صورت باید به این واقعیت توجه داشت که افزایش قیمت حامل های انرژی به عنوان یک نهاده برای تولید، نوعی تورم اجتناب ناپذیر را به اقتصاد کشور تحمیل می کند و افزایش قیمت در مرحله بعدی به مصرف کننده منتقل خواهد شد (که البته به نوع کالا و کشش قیمتی آن نیز بستگی دارد).

با این حال وقتی قیمت حامل های انرژی به عنوان چند نهاده افزایش می یابد، افزایش قیمت سایر نهاده ها نیز اجتناب ناپذیر است و به طور طبیعی نوعی افزایش نیاز به سرمایه در گردش برای واحدهای تولیدی ایجاد می کند که چنانچه در این مرحله نظام تأمین مالی قادر به تأمین سرمایه مورد نیاز این واحدها نباشد، نوعی رکود را در کشور به ارمغان خواهد آورد که متعاقب آن افزایش تورم ناشی از کاهش عرضه را به دنبال خواهد داشت.

بنابراین قبل از اجرای مرحله دوم هدفمندی باید تمهیداتی برای افزایش نقدینگی خواهی واحدهای تولیدی که متعاقب مرحله دوم هدفمندی برای واحدهای تولیدی حادث می شود، اندیشید.

آموزش حلقه مفقوده بخش تولید کشور

یکی از بخش هایی که همواره کمتر مورد توجه قرار گرفته و از آن غفلت شده است، آموزش مناسب برای ارتقای بهره وری انرژی و ایجاد تغییرات متناسب با افزایش قیمت انرژی در ساختار واحدهای تولیدی است. متأسفانه بسیاری از صاحبان صنایع انرژی بر کشور در شرایط فعلی با روش های نوین صرفه جویی در مصرف انرژی و روش های جدیدی که در سال های اخیر در کشور های توسعه یافته و یا در حال توسعه مورد استفاده قرار می گیرد بیگانه اند.

قیمت پایین انرژی طی دهه های گذشته در کشور ما سبب شده است که نوعی بی توجهی به پژوهش های مورد نیاز در بخش بهینه سازی مصرف انرژی در محیط های دانشگاهی شکل گیرد.

دوراهی چگونگی افزایش قیمت حامل های انرژی

یکی از مهمترین سوال هایی که دولت یازدهم با آن روبرو است نحوه افزایش قیمت حامل های انرژی است، دورا هکار افزایش تدریجی و افزایش یکباره (دفعی) پیش روی دولت است.

فرض کنید دولت و مجلس به دلیل نگرانی هایی که از تبعات اجتماعی و سیاسی افزایش یکباره قیمت حامل های انرژی دارند، گزینه تدریج را انتخاب کنند، انتخاب این گزینه به معنی اقدام به گران کردن حامل های انرژی طی چند مرحله

قیمت بنزین و گازوئیل در سال ۱۳۹۱ در کشورهای اطراف ایران به شرح ذیل می باشد:

کشور	قیمت بنزین به دلار	معادل به تومان	سود ۱۰۰۰ لیتر قاقاق (تومان)
کویت	۰/۲۹	۹۰۰	—
پاکستان	۱/۱۴	۳۵۹۰	۲/۸۰۰/۰۰۰
عراق	۰/۹۸	۳۰۸۷	۲/۳۰۰/۰۰۰
ترکیه	۲/۵۴	۸۰۰۰	۷/۰۰۰/۰۰۰
جمهوری آذربایجان	۱/۲۵	۳۹۳۰	۳/۱۰۰/۰۰۰

کشور	قیمت گازوئیل به دلار	معادل به تومان	سود ۱۰۰۰ لیتر قاقاق (تومان)
کویت	۰/۲۷	۸۵۰	۴۰۰/۰۰۰
پاکستان	۱/۲۲	۳۸۴۳	۳/۴۰۰/۰۰۰
عراق	۰/۷	۲۲۰۰	۱/۹۰۰/۰۰۰
ترکیه	۲/۳۱	۷۲۷۵	۶/۹۰۰/۰۰۰
جمهوری آذربایجان	۰/۸۶	۲۷۰۰	۲/۳۰۰/۰۰۰

طبق آمار های غیر رسمی به طور متوسط روزانه حدود ۵ میلیون لیتر سوخت از طریق مبادی غیر رسمی به خارج کشور قاچاق می شود، طبق اظهارات معاون ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در حال حاضر در هر لیتر گازوئیل ۲۰۰ تومان سود برای قاچاقچیان نهفته است. سوخت قاچاق از ایران بخشی از نیاز های کشورهای عراق، افغانستان، پاکستان و ترکیه را بر طرف می کند.

سوخت به خارج از مرز های کشور را مشخص ساز د تهیه و منتشر نشده و آمار و ارقامی که از سوی برخی مسئولین اعلام می شود همگی برآورد تخمین می باشد.

کاهش بهره وری ارمغان ارزان بودن انرژی است

یکی دیگر از ابعاد نگران کننده متناسب نبودن قیمت انرژی در کشور با قیمت های جهانی، سوق یافتن صنایع و ساختار تولید به سمت مصرف غیر بهینه در کشور است در این شرایط بسیاری از واحدهای تولیدی رغبتی برای نوسازی ماشین آلات و استفاده از تکنولوژی جدید نداشته اند، بدیهی است در شرایط انرژی ارزان تفاوت میزان باز دهی و رانندمان دستگاه ها در مصرف انرژی، برای صاحبان صنایع موضوعیتی نداشته و عملاً صنایع کشور در محاسبه هزینه، فایده تغییر خطوط تولید به سوی بهینه سازی مصرف انرژی هدایت نخواهند شد.

ادامه مصرف شتابان انرژی چه نتایجی به بار می آورد؟

طبق آمار و ارقام موجود در حوزه مدیریت انرژی در دهه ۸۰ نرخ های رشد سالانه مصرف حامل های انرژی بدین شرح بود: برق ۷ درصد، گاز طبیعی ۱۱ درصد، نفت گاز (گازوئیل)

